

CRNA GORA
ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

Predmetni program

RUSKI JEZIK

treći strani jezik

I, II, III i IV razred opšte gimnazije

Podgorica

2020.

SADRŽAJ

A. NAZIV PREDMETA.....	3
RUSKI JEZIK treći strani jezik	3
B. ODREĐENJE PREDMETA.....	3
C. CILJEVI PREDMETA	4
D. POVEZANOST SA DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA.....	5
E. OBRAZOVNO-VASPITNI ISHODI PREDMETA.....	6
I RAZRED – prva godina učenja	6
II RAZRED – druga godina učenja	8
III RAZRED – treća godina učenja.....	10
IV RAZRED – četvrta godina učenja	13
F. DIDAKTIČKE PREPORUKE ZA REALIZACIJU PREDMETA.....	15
G. PRILAGOĐAVANJE PROGRAMA DJECI SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA I NADARENIM UČENICIMA	25
H. VREDNOVANJE OBRAZOVNO-VASPITNIH ISHODA.....	26
I. USLOVI ZA REALIZACIJU PREDMETA (STRUČNA SPREMA I LITERATURA)	32

A. NAZIV PREDMETA

RUSKI JEZIK treći strani jezik

B. ODREĐENJE PREDMETA

Ruski jezik, kao jedan od najbogatijih i najrasprostranjenijih jezika svijeta, predstavlja najveći slovenski jezik. Po broju govornika koji se njime služi, zauzima peto mjesto u svijetu (poslije kineskog, hindu, engleskog i španskog). Izučava se u 140 zemalja svijeta, uključujući Rusiju i države bivšeg SSSR. Njime govori oko pola milijarde ljudi (ruski jezik kao maternji i strani). Na ovom jeziku, koji odražava bogato iskustvo, kulturu i tradiciju ruskog naroda stvorena je izuzetno vrijedna naučno-stručna, književna i druga literatura. Svaka četvrta knjiga u svijetu objavljuje se upravo na ruskom jeziku. U savremenim društvenim okvirima ovaj jezik ostvaruje djelovanje u više sfera ljudske djelatnosti: međunarodno-ekonomsku, diplomatsku, vojnu i političku saradnju, nauku i obrazovanje, kao i izdavačko-prevodilačku djelatnost, na duhovnu, kao i sferu svakodnevnog života. U dobu globalizacije i dostupnosti brojnih i raznovrsnih mogućnosti zahvaljujući novim naučno-tehnološkim dostignućima, valjano ovladavanje stranim jezikom, kao i postizanje raznih aspekata međusobnog opštenja, danas predstavlja zahtjev, potrebu i težnju svih naroda svijeta. U savremenim uslovima izraženije međunarodne ekonomske saradnje, znanje stranog jezika pruža mogućnost kvalitetnijeg stručnog usavršavanja, bolju upućenost u svjetska naučna dostignuća, kao i poslovnu zastupljenost na međunarodnom tržištu i kulturnoj integraciji.

Ruski, kao visoko razvijen i otvoren jezik u potpunosti zadovoljava sve unutarnacionalne i državne potrebe Rusije, ali i one potrebe i zahtjeve namijenjene međunarodnim društvenim okvirima. Treba naglasiti i to da Rusija kao matična država danas prema sistemu izučavanja ruskog jezika ima poseban tretman i pruža izuzetnu pomoć na putu ka jačanju popularizacije ruskog jezika kao stranog. S tim u vezi, obrazovne institucije u Ruskoj Federaciji, od renomiranih visokoškolskih ustanova do institucija specijalizovanih za obučavanje stranaca i bilingvalne djece, plasiraju bogatu i raznovrsnu udžbeničku literaturu i prateće priručnike za sve nivoe i oblike učenja ruskog jezika, od osnovne škole do univerziteta, kao i brojna relevantna nastavna sredstva.

U Crnoj Gori postoji potreba jačanja pozicije ruskog jezika u školskom obrazovnom sistemu, čime bi se postigla mogućnost pripremanja i formiranja stručnog i profesionalnog (kvalitativno i kvantitativno) kadra koji bi zadovoljio sve potrebe u raznim sferama crnogorske društvene djelatnosti, sa posebnim akcentom na oblast turizma, privrede i ekonomije.

U užem smislu, nastava Ruskog jezika u gimnaziji treba da izgradi navike slušanja, čitanja, govorenja i pisanja u ograničenom tematskom okviru na A2+ nivou. Uz tako definisanu ulogu, Ruski jezik kao predmet u najvećem stepenu korespondira kako sa programom maternjeg jezika, tako i sa programima ostalih stranih jezika. U procesu izučavanja stranog jezika od posebne važnosti je istaći značaj upoređivanja strukture stranog jezika sa raznovrsnim predmetnim sadržajima koji se izučavaju. Data korelacija se odnosi, kako na objektivne podudarnosti na planu nastavnih ciljeva i sadržaja između nekoliko predmeta, tako i na organizacione forme korišćenja tih podudarnosti u nastavi. Najjaču međupredmetnu korelaciju Ruski jezik kao predmet ostvaruje upravo sa maternjim jezikom učenika¹. Nastavnik Ruskog jezika na časovima ne treba da gradi elementarnu pojmovno-terminološku bazu (npr. da upoznaje učenike sa pojmom glasa, da objašnjava šta je akcent, imenica, glagol i sl.) i nalazi se u takvoj poziciji da usljed tumačenja i objašnjavanja jezičkih pojava vrši konfrontiranje dva jezika (maternjeg i ruskog). Postupcima upoređivanja dva jezika stiču se znanja o različitim jezičkim

¹ Izrazi koji se u Predmetnom programu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

sistemima i usavršavaju se sve jezičke vještine. Važno je istaći da odnos srodnih jezika u nastavnom procesu ima kako pozitivne, tako i negativne strane. Pozitivne strane izučavanja ruskog jezika su najevidentnije kroz olakšano savladavanje materije u početnim fazama izučavanja jezika, što je od velikog značaja u stvaranju pozitivnog odnosa prema stranom jeziku. Najizrazitija otežavajuća okolnost izučavanja ruskog jezika je veliki stepen interferencije jednog srodnog jezika na drugi koji prati nastavu ruskog jezika u kasnijim fazama izučavanja. Između ostalog, navedene osobine definišu osnovne principe u izradi programa za nastavu Ruskog jezika kao trećeg stranog jezika u gimnaziji.

Vanlingvistička znanja se usvajaju i proširuju korelacijom nastavnog procesa Ruskog jezika sa disciplinama kao što su Istorija, Geografija, Muzička i Likovna kultura, preko kojih učenik može da izgradi valjanu i potpunu predstavu o državi čiji jezik izučava. Nastava Ruskog jezika treba da doprinese stvaranju opšteg obrazovanja učenika iz oblasti nauke, kulture i umjetnosti (književnosti, muzike, pozorišta, slikarstva), kao i objektivnom znanju o istorijskim vezama između dva naroda. Na ovaj način gradi se otvorenost prema drugim narodima, zemljama i njihovim kulturama. Program je koncipiran na način da na početnom nivou izučavanja kod učenika izgradi i razvije objektivan odnos prema ruskom jeziku kao stranom, da pomogne nastavniku u težnji da iskorijeni predrasude prema ovom jeziku koje vladaju posljednjih godina prošlog i početkom ovog vijeka i da doprinese da crnogorsko društvo shvati važnost današnjih svjetskih trendova koji grade i podstiču interesovanje prema ruskom jeziku, narodu, njihovoj kulturi, tradiciji, običajima.

Ruski jezik uči se kao izborni predmet u I i II razredu po sa po dva časa sedmično i u III i IV razredu sa po tri časa sedmično.

Razred	Sedmični broj časova	Ukupni broj časova	Obavezni dio (80-85%)	Otvoreni dio (15 do 20%)	Teorijska nastava (TN)	Vježbe i ostali vidovi
I	2	72	60	12	40%	60%
II	2	72	60	12	40%	60%
III	3	108	90	18	40%	60%
IV	3	99	85	14	35%	65%

C. CILJEVI PREDMETA

Cilj učenja Ruskog jezika je obučavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na ruskom jeziku o različitim temama iz svakodnevnog života, kao i njihovo osposobljavanje za korišćenje relevantne naučne literature.

Opšti ciljevi

Učenici će:

- razviti komunikativne sposobnosti;
- steći vještinu razumijevanja po sluhu, kao i pročitanoj tekstu;
- razviti vještinu usmenog i izražavanja u pisanoj formi;

- stvoriti valjane lingvističke osnove za dalje proširivanje znanja iz domena ruskog jezika;
- umjeti na ruskom jeziku da verbalno i neverbalno iskažu, verbalno svoje misli, želje i osjećanja;
- upoznati rusku kulturu, tradiciju, običaje i razviti interkulturalnu kompetenciju.

D. POVEZANOST SA DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Međupredmetna korelacija je posebno važna jer se povezivanjem različitih predmetnih sadržaja učenicima pruža mogućnost da lakše usvajaju i primjenjuju raznovrsna znanja iz određenih naučnih disciplina. Za nastavu Ruskog jezika data integrisanost se prevashodno odnosi na sljedeće nastavne predmete i discipline:

- **nastava maternjeg jezika:** Dobro poznavanje maternjeg jezika pruža mogućnost učeniku da lakše i bolje shvati i usvoji jezičke norme ruskog jezika. Usvajajući ovaj strani jezik, učenik će se koristiti pojmovno-terminološkim sistemom maternjeg jezika tako što će se služiti osnovnim znanjem o strukturi jezika uopšte, zatim će prenositi već stečene navike čitanja i pisanja iz maternjeg jezika, a takođe i prenijeti elementarna znanja iz domena fonetike, fonologije, sintakse, morfologije i gramatike iz svog, maternjeg, u strukturu stranog (ruskog) jezika;
- Tokom učenja ruskog jezika nastava se planira i realizuje tako da bude povezana sa kretanjem i opuštanjem učenika, nerijetko uz muziku, što predstavlja značajan podsticaj za njihov pravilan psiho-fizički razvoj, čime se uspostavlja korelacija sa predmetima **Fizičko vaspitanje, Muzička i Likovna kultura**. Govoreći o odnosima u zajednici/grupi i načinima života u porodici, u školi, kao i mnogim drugim društvenim temama ostvaruje se integrisanost nastave ruskog jezika i sa **Psihologijom, Sociologijom, Zdravim stilovima života**. Teme kao što su razvijanje zdravog načina života, briga o zdravlju, vlastitom tijelu, a zatim i briga o zdravoj okolini čine nastavu ruskog jezika povezanom i sa **Biologijom i Ekologijom**. Određeni sadržaji iz **Geografije, Istorije, Likovne i Muzičke kulture** povezani su sa sadržajima iz ruskog jezika, prije svega kroz teme pomoću kojih se usvajaju znanja o geografskim i istorijskim karakteristikama ruskog naroda i države, kao i aspektima iz domena ruske kulture i tradicije. Učenik treba dobro da poznaje istorijske i geografske činjenice, kako bi izgradio što realniju predstavu o zemlji i narodu čiji jezik izučava. On će preko imena istaknutih ruskih stvaralaca u muzičkoj, likovnoj, pozorišnoj i filmskoj umjetnosti moći da upozna brojna vrijedna, svjetski poznata djela ruske umjetnosti;
- Za učenje ruskog jezika veoma su važne vještine za čije uspješno savladavanje i sticanje učenici koriste lična znanja i iskustva razvijena i stečena putem komunikacijskih, socijalnih, ličnih ili nastavnih vještina iz različitih predmeta – **Informatika, Matematika, Preduzetništvo** i dr.

Za ostvarivanje međupredmetne povezanosti potrebna je saradnja kolega u školi, kako unutar stručnog aktiva, tako i među različitim aktivima, kao i pažljivo i zajedničko planiranje godišnjih nastavnih planova i programa. Takav način planiranja za nastavnike predstavlja lakše i efikasnije ostvarivanje nastavnih i obrazovnih ciljeva, a za učenike produktivnije usvajanje i proširivanje jezičkih znanja.

Napomena: Međupredmetne oblasti/teme obavezne su u svim nastavnim predmetima i neophodno je da ih svi nastavnici realizuju. Međupredmetne oblasti/teme su sadržaji koji omogućavaju da se u opšteobrazovni kurikulum uključe određeni ciljevi i sadržaji obrazovanja koji nijesu dio formalnih disciplina ili pojedinih predmeta, ili koji su po strukturi interdisciplinarni. Ovi sadržaji ostvaruju

integrativni pristup u sferi opšteg obrazovanja i u većoj mjeri povezuju sadržaje pojedinih nastavnih predmeta.

Među njima treba istaći sljedeće:

- Učenje učenja;
- Lični i socijalni razvoj;
- Zaštita zdravlja i okoline;
- Aktivno građanstvo;
- Multikulturalnost;
- ICT.

E. OBRAZOVNO-VASPITNI ISHODI PREDMETA

I RAZRED – prva godina učenja

Obrazovno-vaspitni ishod 1

Na kraju učenja učenik će moći da prepozna glasove, riječi, akcent, ritam, intonaciju ruskog jezika i formira naviku slušanja tekstova na ovom jeziku.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije kratke dijaloge, priče, pjesme, šale, zagonetke ili tekstove u vezi sa poznatim temama koje čuje uživo ili sa tonskog zapisa;
- razumije pitanja, jednostavna uputstva, kratke usmene poruke, upozorenja, kratka saopštenja, opomene, razgovor u razredu;
- razumije suštinu i pojedinosti poznate teme ili situacije vezane za kratki tekst sa poznatim informacijama;
- razumije jednostavnije autentične kratke tekstove iz svakodnevnog života;
- prepozna i izdvoji bitne informacije iz kraćeg odslušanog teksta;
- prepozna okolnosti sporazumijevanja i raspoloženja govornika u odslušanom tekstu.

Aktivnosti učenja:

Učenici:

- slušaju tekst i reaguju neverbalno (razvrstavanjem slika, povezivanjem slika i teksta, ispunjavanjem tabela, označavanjem tačnih/netačnih tvrdnji) i verbalno (dopunjavanjem teksta, kratkim odgovorima na pitanja).

Obrazovno-vaspitni ishod 2

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da učestvuje u razgovoru i povezano govori.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- pravilno izgovara i naglašava riječi;
- pozdravi i odgovori na pozdrav, predstavi sebe i druge, da jednostavne informacije o sebi i svom okruženju i opiše dnevnu rutinu, lica, školu;
- imenuje ljude, životinje, predmete;
- izrazi (ne)zadovoljstvo, (ne)dopadanje, zahvalnost, izvinjenje;
- postavi jednostavna pitanja i odgovori na njih;
- uspostavi kontakt i održava ga;
- predloži aktivnosti;
- izrazi osnovne prostorne odnose;
- na jednostavan način izrazi pripadanje, svoje osnovne potrebe, želje i namjere;
- recituje i pjeva jednostavne, kratke pjesme.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- izgovaraju glasove i skupove glasova kojih nema u maternjem jeziku i pravilno intoniraju riječi, kratke rečenice i fraze;
- recituju, pjevaju;
- daju i izvršavaju jednostavna uputstva i naredbe;
- učestvuju u razgovoru sa drugim učenikom, nastavnikom;
- postavljaju pitanja i daju odgovore;
- rade jezičke vježbe po ulogama.

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da prepozna smisao pročitanoog teksta koji sadrži poznate informacije.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije uputstva, kratke poruke, upozorenja i natpise, jednostavne pisane/ilustrovane tekstove, pjesme, jednostavne zagonetke, kratke priče, dijaloge;
- poveže glavnu misao sa pojedinostima u tekstu;
- shvati informacije u tekstu koje su neophodne za rješavanje određenih zadataka;
- čita naglas, vodeći računa o izgovoru, akcentu i intonaciji.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- čitaju naglas kraće tekstove sa poznatim riječima;
- pravilno izgovaraju poznate riječi i kratke rečenice;
- traže određene detalje ili informacije u tekstu i reaguju neverbalno i verbalno;
- sklapaju izmiješane riječi u smisaone cjeline.

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da primijeni osnovna pravopisna pravila u sastavljanju kratkih tekstova.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- popuni jednostavan formular (ličnim podaci);
- samostalno oblikuje različite pisane forme (ličnu poruku, pismo sa ličnim podacima, čestitku, saopštenje, obrazac, dnevnik, intervju);
- samostalno napiše kratak tekst na poznatu temu ili temu koja ih interesuje;
- jednostavno opiše prostoriju, lica i predmete, svakodnevna zbivanja u školi i porodici;
- zajedno sa nastavnikom i/ili drugom pripremi i izradi jednostavne projektne i istraživačke zadatke uz upotrebu medija;
- primijeni osnovna pravila interpunkcije i pravopisa.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- prepisuju i samostalno pišu pojedinačne riječi, kratke rečenice;
- dopunjavaju nepotpune rečenice;
- pišu čestitke, lične poruke, kratko saopštenje, dnevnik;
- pripremaju i izrađuju najjednostavnije projektne zadatke.

II RAZRED – druga godina učenja**Obrazovno-vaspitni ishod 1**

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da razumije kratke tekstove sastavljene od poznatih informacija.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije pitanja, uputstva i izjave nastavnika;
- razumije pojedina složenija uputstva;
- prati razgovor u razredu na zadatu temu, informacije i izjave govornika u kontekstu;
- razumije složenije informacije, indirektno vezane za neku od obrađenih tema;
- uoči razliku između formalnog i neformalnog razgovora;
- izdvoji bitne informacije iz kraćeg teksta o poznatim temama na standardnom jeziku.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- slušaju odabrane tekstove;
- pamte i verbalno/neverbalno reaguju na uputstva, pitanja, izjave i upozorenja;
- traže da im se nešto ponovi;
- uključuju se u komunikaciju na određenu temu;
- slušaju kratke tekstove i provjeravaju tačnost informacija navedenih promijenjenim redoslijedom riječi;
- povezuju tekst sa informacijama i izjavama govornika.

Obrazovno-vaspitni ishod 2

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da učestvuje u kratkom razgovoru na poznate teme.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- jednostavnim riječima opiše ljude, predmete, pojedina raspoloženja i stanja, trenutnu aktivnost;
- traži i pruža informacije, pomoć;
- izrazi slaganje/neslaganje, dopadanje/nedopadanje, izvinjenje, čestitanje;
- na jednostavan način govori o porodici, slobodnom vremenu, svom okruženju;
- predlaže i dogovara se o zajedničkim aktivnostima.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- započinju i vode razgovor sa drugovima u razredu i nastavnikom;
- postavljaju jednostavna pitanja i odgovaraju na njih;
- dramatizuju dijaloge i kraće tekstove, igraju uloge u okviru jezičkih vježbanja;
- recituju i pjevaju jednostavne pjesme;
- prepričavaju tekst;
- vladaju najosnovnijim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju.

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da uoči ključne ideje i pojedine detalje pročitano teksta.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- pravilno izgovara poznate riječi;
- uoči glavnu misao kratkog pisanog teksta;
- pronađe određene detalje u datom tekstu;
- razumije jednostavna uputstva;
- razumije jednostavne pisane i ilustrovane tekstove;
- prepozna vrstu teksta (pismo, brošura, novinski članak).

Aktivnosti učenja

Učenici:

- čitaju i dramatizuju dijaloške tekstove i kraće tekstove vezane za određene teme;
- čitaju natpise, uputstva, opomene, kratke tekstove;
- izražavaju slaganje i neslaganje sa određenim informacijama vezanim za poznate teme.

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da primijeni osnovna pravopisna pravila prilikom pisanja riječi, rečenica, kraćih tekstova.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- dopuni rečenice ili kraći tekst;
- zapiše nekoliko povezanih rečenica po modelu/diktatu;
- napiše kraći sastav, lična pisma i poruke, koristeći jednostavne izraze i rečenice;
- jednostavnim rečenicama opiše ljude, mjesta i događaje;
- izradi jednostavne projekte.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- pišu jednostavna pisma sa ličnim sadržajem;
- jednostavnim riječima opisuju lica, stvari, životinje, daje opis događaja i procesa;
- prerađuju obrađene nastavne sadržaje u lične poruke i priče;
- pripremaju i izrađuju jednostavne planirane zadatke.

III RAZRED – treća godina učenja**Obrazovno-vaspitni ishod 1**

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da razumije osnovno značenje kratkog odslušanog teksta na standardnom ruskom jeziku.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije jednostavan formalan i neformalan razgovor o temama koje su za njih od neposredne važnosti;
- uoči ključne informacije u kratkim tekstovima u jednostavnim porukama (uputstva, objave) i prati promjenu teme na TV vijestima;
- prati razgovor u vezi sa određenom temom.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- slušaju i čitaju odabrane tekstove;
- verbalno ili neverbalno reaguju na pitanja, uputstva i izjave nastavnika;
- uključuju se u razgovor na određenu temu;
- slušaju složenije tekstove i izdvajaju tražene podatke;
- analiziraju odslušane tekstove.

Obrazovno-vaspitni ishod 2

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da ostvari jednostavnu konverzaciju u situacijama iz svakodnevnog života.

Ishodi učenja:

Tokom učenja učenik će moći da:

- da kratak i jednostavan opis u okviru poznate teme;
- razmijeni kratke informacije u svakodnevnim situacijama (npr. pri kupovini ili obavljanju nekih usluga);
- vodi kratak razgovor;
- vlada osnovnim gramatičkim strukturama u proširenijem usmenom izlaganju;
- pojasni svoj stav i traži pojašnjenje kod eventualnih problema u komunikaciji.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- učestvuju u razgovoru sa drugovima u razredu i sa nastavnikom;
- postavljaju pitanja i daju odgovore;
- igraju jednostavne uloge i dramatizuju dijaloge i tekstove u vezi sa obrađenim temama;
- simuliraju telefonski razgovor (pozivaju, predstavljaju se, javljaju se, vode razgovor, završavaju razgovor);
- recituju i pjevaju jednostavne pjesme.

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da izražajno čita književne i neknjiževne tekstove srednje dužine i prepozna potrebne informacije u njima.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- čita i razumije složenije i duže tekstove;
- razumije glavne ideje i detalje u tekstu;
- pronađe i uporedi jednu ili više određenih informacija u tekstu;
- razumije natpise, uputstva, kratka saopštenja na javnim mjestima i institucijama;
- protumači iz konteksta značenje nepoznatih riječi i izraza;
- prepozna vankontekstualne okolnosti i razumije ih.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- čitaju dijaloške tekstove;
- čitaju natpise, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja i pronalaze ključne informacije;
- razlikuju geografske karakteristike zemalja na karti;
- čitaju i prepričavaju jednostavne šale, pjesme, zagonetke;
- čitaju tekstove vezane za određenu temu.

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da napiše kratke sastave i poruke, primjenjujući osnovna pravila interpunkcije i pravopisa.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- sastavi jednostavne priče, sastave, lične poruke i dijaloge, opiše svakodnevne situacije, događaje, procese (stvarne i izmišljene ličnosti, događaji, vlastiti planovi, planovi članova porodice);
- popuni tabele i obrasce;
- koristi elektronske medije za uspostavljanje komunikacije;
- pripremi i izradi složenije planirane zadatke.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- pišu jednostavna pisma sa ličnim sadržajem;
- opisuju lica, stvari, životinje jednostavnim riječima i izrazima;
- opisuju događaje i procese jednostavnim riječima i izrazima;
- prerađuju obrađene nastavne sadržaje u lične poruke i priče;
- učestvuju u izradi zadatah projekata;
- vode prepisku (poruka, pismo) o poznatim temama;
- iznose mišljenja o bliskim temama.

IV RAZRED – četvrta godina učenja

Obrazovno-vaspitni ishod 1

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da razumije niz frekventnijih riječi i manji broj idioma u logički povezanom govornom iskazu, u kojem se raspravlja o poznatim temama ili opštepoznatim stvarima.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije odslušani dijalog/tekst/iskaz u mjeri dovoljnoj za uspješno ostvarivanje komunikacije;
- razumije suštinu odslušanog govornog materijala srednje težine;
- razumije složenije informacije vezane za određene situacije, teme, uputstva;
- prati razgovor u razredu;
- razumije suštinu, odnosno pojedinosti određene situacije ili teme vezane za tekst;
- prati autentične/adaptirane tekstove;
- shvati temu rasprave kojoj prisustvuje;
- prepozna stavove, emocije i okolnosti sporazumijevanja.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- uključuju se u razgovor u razredu;
- ponavljaju i prepričavaju sadržaje odslušanih tekstova;
- analiziraju sadržaj prerađenih tekstova u odnosu na ponuđene informacije;
- slušaju autentične tekstove iz svakodnevnog života i objašnjavaju ključne informacije.

Obrazovno-vaspitni ishod 2

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da uspostavi i vodi kraće razgovore, povezano govori prilikom obrazlaganja određene teme.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- pravilno izgovara i naglašava riječi, kao i koristi odgovarajuću intonaciju;
- razumije dobijene informacije i vodi kratke razgovore o važnim temama;
- traži pomoć za snalaženje u svakodnevnim situacijama;
- govori tečno, povezano i razumljivo;
- dobro vlada svakodnevnim vokabularom, u proširenoj usmenoj produkciji;
- pripremi kraće izlaganje o poznatoj temi.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- na jednostavan način iznose mišljenje o određenim temama;
- pripremaju kratke intervjuje;
- daju usmjerena obrazloženja o onome što su čuli, vidjeli, pročitali ili doživjeli.

Obrazovno-vaspitni ishod 3

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da samostalno čita natpise, uputstva, upozorenja, saopštenja, kao i tekstove koji su vezani za predloženi tematski okvir.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- razumije glavne misli i pojedine detalje u srednje teškim tekstovima (reklame, jelovnici, raspored) i u tekstovima baziranim na činjenicama (uputstva, kratke vijesti);
- razumije suštinu tekstova iz novina i omladinskih časopisa;
- riješi zagonetke i rebuse;
- pjeva pjesme,
- protumači značenje nepoznatih riječi prema njihovom obliku i kontekstu;
- koristi rječnik.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- čitaju srednje teške tekstove, dijaloge, iskaze, šale, zagonetke;
- čitaju natpise, uputstva, upozorenja, kratka saopštenja i pronalaze ključne informacije;
- čitaju putopisne reportaže, novinske tekstove, blogove o putovanjima po Rusiji;
- pokazuju na karti Ruske Federacije najpoznatije lokalitete.

Obrazovno-vaspitni ishod 4

Na kraju učenja učenik će biti u stanju da samostalno sastavlja i piše kraće funkcionalne tekstove (kratka pisma, bilješke, molbe, telefonske poruke) u kojima opisuje događaj, aktivnost i/ili lično iskustvo.

Ishodi učenja

Tokom učenja učenik će moći da:

- primjeni pravila interpunkcije i pravopisa;
- primjeni gramatička pravila i vokabular u novom kontekstu;
- ovlada pisanjem pisama ličnog sadržaja;
- vodi lični dnevnik;
- opiše lica, predmete, situacije, događaje i procese, uobičajene svakodnevne situacije;
- u okviru grupnog/timskog rada sastavi kraću reportažu, izvještaj ili intervju, uz korišćenje poznatih riječi i konstrukcija.

Aktivnosti učenja

Učenici:

- pišu jednostavna pisma;
- popunjavaju obrasce i tabele;
- prerađuju obrađene tekstove u lične poruke, sastave i priče;
- sastavljaju kratke tekstove na osnovu onoga što su vidjeli, doživjeli, čuli ili pročitali;
- vode prepisku na ruskom jeziku (e-mail);
- izrađuju projektne zadatke.

F. DIDAKTIČKE PREPORUKE ZA REALIZACIJU PREDMETA

Savremena nastava je orijentisana na učenike. U njoj se pozicija i uloga nastavnika promijenila, on sada nije lice koje samo formalno drži nastavu, već on vrednuje, podstiče, posmatra i usmjerava rad učenika, pokreće ih na aktivnost, istraživanje, međusobnu saradnju, dakle, prenosi znanja, ali i lične vrijednosti na učenike, gradi njihove stavove i sistem vrijednosti, utiče na cjelokupni razvoj učenikove ličnosti.

Model savremene nastave stranih jezika tretira postupke ovladavanja logičko-jezičkim operacijama, koje utiču na razvoj logičkog mišljenja učenika, olakšavaju njihov saznajni proces i bolje poimanje jezičke teorije koja se realizuje u adekvatnijem i produktivnijem procesu građenja odgovarajućih učeničkih jezičkih i komunikativnih umijeća i navika. Savremeni pristup nastavnike i učenike posmatra kao učesnike u komunikativnom procesu u okviru različitih društvenih situacija u kojima oni obavljaju određene zadatke. Komunikativni pristup, kako i proističe iz njegovog naziva, usmjeren je prevashodno na govornu praksu i on podrazumijeva učenje jezika (kroz četiri osnovna vida govorne djelatnosti: čitanje, pisanje, govor i audiranje) koje je prevashodno orijentisano na učenika iz čega proističe mnogo zahtjevnija uloga nastavnika.

Uloga nastavnika je da organizuje nastavu tako da ona vodi građenju sposobnosti učenika da strani jezik upotrebljavaju aktivno kao sredstvo komunikacije. Od njega u najvećem stepenu zavise cjelokupni rezultati učenja, vaspitni i nastavni postupci, načini upravljanja nastavnim procesom, atmosfera u razredu i međusobni odnosi učenika u učionici. Nastavnik Ruskog jezika mora da posjeduje dobre organizacione i komunikativne sposobnosti. On mora da proces nastave prilagođava uzrastu, potrebama, interesovanju i iskustvu učenika. Tako se učenje jezika može organizovati kroz aktivnosti koje su komunikativne i stavljaju učenika u situaciju da koristi jezik u konkretnim situacijama.

Važna je upotreba savremene nastavne tehnologije, koja olakšava i unapređuje nastavni proces i učenje, podstiče intelektualno angažovanje učenika, olakšava nastavnikov rad i pruža mu više vremena za obavljanje kreativnih aktivnosti, obezbjeđuje uslove za individualizaciju nastave, pruža veće mogućnosti za obavljanje objektivnije kontrole učenikovih postignuća.

Ciljevi i ishodi su iskazani iz perspektive učenika, pa je jasno predstavljeno šta će učenici raditi i kojim će kompetencijama ovladati tokom i nakon pojedinih aktivnosti.

Izborom savremenih didaktičkih strategija u dostizanju ishoda, nastavniku se omogućava kreiranje raznih metodičkih scenarija kojima se ostvaruje kvalitet nastave, povećano interesovanje i motivacija kod učenika.

Nastavnik i učenici stvaraju interaktivan i kooperativan odnos. Upotrebom savremene metodologije ostvaruje se kvalitetnija i bolja nastava, u kojoj sve veću aktivnost ima sam učenik. On izražava valjanu komunikaciju, pojačano interesovanje za predmet koji izučava i aktivnije učestvuje u stvaranju radne atmosfere u razredu. Informativna tehnologija se sve više upotrebljava u svakodnevnom životu pa je neophodna njena primjena u redovnom nastavnom procesu.

Upotrebom savremenih nastavnih metoda i e-obrazovanja nastavnik obavlja više funkcija: on je organizator, medijator, planer, voditelj, kooperant, pomagač i evaluator. Za uspješan rad on mora biti osposobljen za nove oblike rada, upotrebljavati savremene metode u nastavi, ispoljiti svoju kreativnost i inovativnost u učionici, ali i izvan nje. On mora graditi profesionalnost kroz odgovornu orijentaciju sopstvenog profesionalnog razvoja u procesu cjeloživotnog učenja.

Nastavnik ruskog jezika mora da razvija kooperativnost i timski rad sa drugim nastavnicima i stručnim saradnicima koji aktivno učestvuju u obrazovno-vaspitnom procesu.

Učenici opšte gimnazije u Crnoj Gori na časovima ruskog jezika u procesu realizacije nastavnog procesa grade sopstvenu kulturu opštenja, ovladavaju valjanom govornom etikecijom, aspektima dijaloške i grupne komunikacije, ostvaruju čvršću saradnju, bliže i jače kontakte sa nosiocima ruskog jezika. Oni se podjednako osposobljavaju za korišćenje relevantne naučne literature i iz oblasti društvenih i prirodnih nauka, čime lakše rješavaju određene zadatke i probleme sa kojima se susreću.

Izbor materijala

Odabir jezičkog materijala je osobito važan. U procesu njegove selekcije i izbora treba voditi računa o tome da on bude u skladu sa interesovanjima, potrebama i znanjima određene učeničke uzrasne formacije. Udžbenici stranih jezika danas nerijetko ne mogu da pruže u potpunosti adekvatan materijal za rad. U vezi sa tim glavna odgovornost je na samom nastavniku, koji treba uz pomoć svojih učenika da prepozna, pronade, odabere, kreira, prilagodi jezički materijal određenoj učeničkoj uzrasnoj formaciji, uzimajući prethodno u obzir njihova znanja, potrebe, interesovanja. U savremenim društvenim okvirima postoje velike mogućnosti u procesu izbora i selekcije materijala koji su predviđeni za korišćenje u komunikativnom pristupu. Njihov primarni cilj je, prvenstveno, da djeluju na kvalitet interaktivne nastave u razredu i na primjenu jezika uopšte.

Jezički materijali se mogu klasifikovati u dvije grupe:

Materijali bazirani na tekstu

Postoji veliki broj udžbenika koji podržavaju komunikativni pristup. Oni se razlikuju od ranijih udžbenika, a sastoje se od vizuelnih aluzija, vježbi slušanja, slika i rečeničnih fragmenata koji iniciraju komunikaciju.

Najčešće su to tekstovi namijenjeni za rad u paru, a koncipirani su na način da u svojoj strukturi sadrže različite informacije koje podstiču dijalog i ostale aktivnosti u paru. Tipična lekcija sastoji se od teme, analize zadataka za razradu teme (na primjer: razumijevanje poruke, postavljanje pitanja, hvatanje bilježaka, predstavljanje informacija), opisa praktične situacije, pitanja za razumijevanje i vježbi prepričavanja.

Materijali bazirani na zadacima

Veliki broj igara, uloga, simulacija i sličnih aktivnosti u potpunosti podržavaju časove komunikativnog pristupa. One su koncipirane u obliku priručnika sa vježbama, karticama za aktivnosti, praktičnog materijala za rad u paru. Osim što didaktički materijal u ovakvom pristupu treba da pomogne učenicima da ovladaju određenim znanjima o samom jeziku, on mora da im omogući razvijanje sposobnosti primjene tog znanja u konkretnim jezičkim situacijama.

Da bi se valjano odredila znanja opštih jezičkih kompetencija neophodno je primijeniti jedinstvene standarde koje je ustanovio Savjet Evrope u brošuri Zajednički evropski okvir referenci za jezike, što podrazumijeva definisanje ciljeva i postignutog nivoa znanja u odnosu na potrebe, karakteristike i zahtjeve učenika.

Nastavniku će pri tome pomoći sljedeći didaktički principi opšteg karaktera:

- **Princip integracije**

Sve jezičke vještine su međusobno integrisane (slušanje, govor, čitanje i pisanje), zato aktivnosti u nastavi moraju biti raznovrsnije.

- **Princip kognitivnosti (spoznaje)**

Usvajajući strukture novog stranog jezika, učenici traže, prepoznaju i pronalaze uzroke i posljedice i međusobno ih povezuju. Oni uče da logički razmišljaju, kritički ocjenjuju informacije i u nastavnom procesu koriste usvojena jezička znanja i iskustva.

- **Princip samostalnosti i kreativnosti u učenju**

Birajući različite oblike rada u učionici (individualni oblici rada, rad u parovima, u grupama, preuzimanje uloga igre i takmičenja), nastavnik kreira valjane uslove za samostalno i grupno rješavanje pitanja i problema. Na taj se način, pored ostvarivanja boljih rezultata, upotrebom rječnika, priručnika, podstiče i razvija samostalnost i kreativnost u procesu usvajanja jezičkih znanja, čime kod učenika izgrađujemo naviku samostalnog učenja i procjenjivanja različitih nastavnih situacija.

- **Princip komunikativnosti**

Tokom realizacije nastavnog procesa stranog jezika, jezičke situacije treba da budu bliske realnim životnim situacijama, kako bi praktična primjena tog jezika i eksperimentisanje s njim ostvarili najveću motivaciju za njegovo usvajanje.

- **Proučavanje gramatičkih struktura** nije primarni i jedini cilj nastave, već sredstvo pomoću kojeg učenik na ruskom jeziku samostalno i korektno ispoljava svoje misli i sporazumijeva se. Uloga gramatike u procesu ovladavanja stranim jezikom jeste prije svega praktična i sastoji se u postavljanju osnove za dobijanje valjane komunikativne kompetencije. Za usvajanje gramatičkih struktura od posebnog značaja je da one budu semantički i komunikacijski relevantne.

- **Uvođenje i učenje leksike** smatra se jednim od najvažnijih segmenata u procesu usvajanja stranog jezika, kojem treba posvetiti veliku pažnju. Taj dominantan značaj riječi u sklopu svih elemenata jezika proističe iz toga što je jedino riječ, kao osnovna pojmovna jedinica govora, nosilac određenog značenja, i što posjedujući svoju značenjsku vrijednost, u spoju sa drugim leksičkim jedinicama, stvara misaone cjeline. Uz pomoć riječi savladava se i izgovor, i morfologija i sintaksa. Postoji više načina i mogućnosti kojima se mogu predstaviti i pojasniti značenja riječi učenicima: pokazivanje predmeta, slika, gestovi, mimika; građenje riječi (izvedenice, složenice, konverzija); sinonimi, antonimi, definicije; određivanje riječi na osnovu konteksta; korišćenje jednojezičnih i dvojezičnih rječnika. Polazimo od konkretnih situacija i konteksta (učenici treba da pogode značenje nove leksičke jedinice, pomažući se analogijom, prepoznavanjem nepoznatog kroz poznato, uz ponavljanje komunikacijskih uzora i obrazaca, prilikom čitanja i slušanja različitih tekstova i gledanja video-zapisa, u toku jezičke igre). Naravno, učenik ne može da upotrijebi sve leksičke jedinice koje čuje u toku nastave. Pasivno (receptivno) vladanje leksikom ispoljava se u sposobnosti prepoznavanja i besprevodnog razumijevanja leksičkih jedinica na sluh, i usljed čitanja, kao i u umijeću valjanog i adekvatnog prevođenja sa ruskog na maternji jezik učenika.

- **Multimedijski princip**

U nastavi se, po mogućnosti, upotrebljavaju sva školska očigledna sredstva radi tačnijeg, dubljeg i cjelovitijeg usvajanja stranog jezika (audio i video oprema, internet, likovni materijal, grafikoni, tabele, mape uma i dr.).

Didaktička uputstva po komponentama nastavnog procesa

Za razvijanje jezičkih vještina pri izboru jezičkih aktivnosti treba voditi računa o individualizaciji, diferencijaciji i raznovrsnosti.

Individualizacija i diferencijacija

Individualizacija i diferencijacija se temelje na zadovoljenju individualnih potreba svih učenika ponaosob. One obavezuju školu i nastavnika da ishode učenja, sadržaje i metode prilagode svakom konkretnom učeniku, da otkrivaju, uvažavaju i razvijaju naučno priznate razlike među učenicima i da nastoje da grupno poučavanje i učenje što više personalizuju, da učeniku pruže mogućnost ostvarivanja samostalnog i samoinicijativnog učenja, da podstiču kreativnost, afinitete i želje učenika. Od posebne je važnosti odabrati aktivnosti koje odgovaraju različitim stilovima učenja (vizuelni, auditivni, kinestetički) i nivoima znanja učenika (slabiji-bolji učenici). Ako se permanentno upotrebljavaju aktivnosti koje odgovaraju samo jednom stilu učenja, onda će učenici kojima ne odgovara taj stil biti u neravnopravnom položaju i teže će i sporije učiti. Ako sve aktivnosti zahtijevaju viši nivo jezičkih znanja i vještina, slabiji učenici će biti demotivisani i neće htjeti i moći da učestvuju u njima.

Raznovrsnost

Neophodno je imati u vidu smjenjivanje različitih oblika (frontalnog, individualnog i rada u parovima i grupama), kao i smjenjivanje kraćih i dužih, glasnijih i tiših govornih aktivnosti, perioda koncentracije pažnje i opuštanja, što daje nastavi notu raznovrsnosti i podstiče motivaciju.

Audiranje (slušanje)

Audiranje je govorna djelatnost pri kojoj lice koje sluša prima zvučni tekst, shvata njegovu jezičku sadržinu i na osnovu toga izvlači informaciju. Aktivnosti audiranja namijenjene su razvijanju sposobnosti razumijevanja prirodnog ruskog govora (slušanje radio-emisija, televizijskih snimaka, predavanja i sl.). Za razvijanje navika slušanja učenika treba naučiti i da pravilno razumije različite glasove, brzi govor i različit sadržaj u raznovrsnim oblicima govorenja: u monologu, dijalogu, poruci, igri, pjesmi.

Pri izboru tekstova za slušanje važno je da budu autentični i da spoznajno odgovaraju nivou znanja učenika. Osnovni izvori informacija za razvijanje sposobnosti audiranja su: govor nastavnika, auditivni tehnički izvori (audio trake, radioemisije) i audio-vizuelni izvori (filmovi, televizijske emisije, video trake, kompakt diskovi). Osnovni izvor nastave audiranja je govor nastavnika i iz tog razloga on mora biti uzoran i pravilan. Osim govora nastavnika, izvor zvučnog teksta su i razna tehnička sredstva. Na samom početku procesa izučavanja stranog jezika najbolje je koristiti audio-materijale koji sadrže poznate jezičke strukture i leksiku. Prilikom obrade težih tekstova neke riječi i izraze treba pisati na tabli. Slušanje teksta u početnoj fazi treba više puta ponoviti, a poslije odslušanog slijedi kratka vježba radi provjere i kontrole razumijevanja, uz zadatke (kratki odgovori na pitanja, traženje ispravnih odgovora, dopunjavanje rečenica, kratko usmeno prepričavanje, interpretacija teksta i sl.).

Govor i usmeno izražavanje

Govor je aktivan, svrsishodan proces slanja ili primanja informacije izražen kroz jezički sistem i uslovljen konkretnom situacijom opštenja. U cilju osposobljavanja učenika za spontano i nesmetano

sporazumijevanje u konkretnim govornim situacijama nastavnik ima na raspolaganju više različitih vježbi, prije svega s frekventnim konstrukcijama:

- komunikacijske funkcije (pozdravljanje, otpozdravljanje, molba, opravdanje, izražavanje pristanka, razočaranja itd.);
- odgovori na pitanja;
- rasprava o nekim zbivanjima i drugim stvarima;
- igra uloga;
- rješavanje nekih problema.

Od posebne je važnosti da učenici aktivno učestvuju u raspravi i da pažljivo slušaju sagovornika, jasno izražavaju svoje mišljenje i snalaze se u težim jezičkim situacijama (traženje sinonima, parafraziranje sadržaja, zamjena nepoznatih izraza poznatim i sl.).

Čitanje i razumijevanje teksta

Čitanje je oblik receptivne govorne djelatnosti koja se sastoji od sljedećih operacija: vizuelne percepcije grafičkog teksta, prevođenja grafičkog teksta u zvučni tekst, shvatanja jezičke sadržine teksta i dobijanja informacije. Uz pomoć vježbi za razumijevanje kroz čitanje osposobljavamo učenike da čitaju i razumiju nepoznate tekstove različitih vrsta na ruskom jeziku. Tekstovi treba da budu interesantni i da odgovaraju određenom uzrasnom nivou učenika.

U nastavi stranog jezika diferenciraju se dvije vrste čitanja: intenzivno i ekstenzivno. Primjenjujući vježbanja u intenzivnom čitanju učeniku semantizujemo najteže jezičke strukture, proširujemo i obogaćujemo aktivni leksički fond, isto gradivo upotrebljavamo za govorne vježbe i pisani govor. Preko intenzivnog čitanja uvježbavamo razne jezičke vještine. Ekstenzivnim čitanjem kod učenika podstičemo razvoj sposobnosti globalnog razumijevanja i brzog poimanja sadržine napisanog teksta. Po pravilu, takvi tekstovi su jednostavniji, jezičke strukture u njima su uglavnom poznate, a značenje novih riječi učenik razumije iz konteksta. Za provjeru poimanja sadržine pisanog teksta primjenjuju se različite vrste vježbi: pitanja i odgovori, izbor tačnih odgovora, usmeno ili pismeno prepričavanje teksta, interpretacija teksta i dr.

Pisanje i pismeno izražavanje

Obučavanje pisanju kao vidu govorne djelatnosti uključuje rad na tehnici pisanja (grafija, ortografija, interpunkcija) i izražavanju i oblikovanju misli u pismenom obliku na stranom jeziku. Školska nastava nema za cilj postizanje idealne pismenosti kod učenika, već samo upoznavanje učenika sa osnovnim pravilima koja su im potrebna, da riječi koje ulaze u njihov aktivni i pasivni leksički fond, kao i usvojene gramatičke oblike, pišu u skladu sa normama ortografije.

S obzirom na to da rusko pismo nije fonetsko, već etimološko, u nastavi treba više pažnje poklanjati pravopisu i vježbama koje doprinose njegovom pravilnom usvajanju. U cilju podsticanja i razvoja sposobnosti korektnog pisanog izražavanja mogu se koristiti vježbe u kojima učenici daju odgovore na unaprijed pripremljena pitanja, uključiti kraći tekstovi za koje učenici treba sami da smisle kraj. Dakle, neophodno je osposobiti učenike da jasno, koncizno i logično u pisanoj formi izražavaju i integrišu sopstvene misli u jednu cjelinu, da umiju sastaviti i napisati kraće tekstove različitih vrsta (čestitka, telegram, molba itd.). Pisanje može biti vođeno (dovršavanje teksta, pisanje prema modelu, popunjavanje formulara, jednostavan opis) ili slobodno (kreativno), kao što su pisanje pisama, oglasa, izvještaja, SMS ili e-mail poruka itd.

Svaki jezik čini sistem međusobno povezanih jedinica raznih nivoa: fonetsko-fonološkog, leksičko-semantičkog i gramatičkog, dok se proces ovladavanja stranim jezikom temelji na uravnoteženom odnosu sve četiri jezičke vještine u komunikacijskom kontekstu (slušanje, pisanje, govorenje i čitanje). Da bi se navedene jezičke vještine valjano razvijale, veoma je važan izbor leksičkog i gramatičkog sadržaja koji mora biti prilagođen uzrastu učenika. Leksički i gramatički sadržaji međusobno se ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodne razrede.

Proces nastave stranog jezika treba permanentno obogaćivati raznovrsnim metodama, vodeći računa o međusobnoj povezanosti s drugim predmetima i međupredmetnim temama.

U okviru ponuđenih tema na časovima ruskog jezika učenike treba upoznavati sa sličnostima i razlikama svog i ruskog jezika, kao i pružati raznovrsne sadržaje iz sfera kulture i tradicije, istorije, običaja, etičkih i duhovnih vrijednosti ruskog društva, o njegovoj književnosti, obrazovanju, načinu života. Kroz sadržaje nastave ruskog jezika kod učenika treba razviti naviku valjanog, korektnog i učtivog odnosa prema pripadnicima kulture naroda čiji jezik uče kao strani, kao i naučiti ih da poštuju tradiciju, običaje, navike drugih ljudi.

Književnost – preporuke

Učenici čitaju odlomke iz klasičnih i savremenih književnih tekstova različitih žanrova (poezija, kratke priče, drama, roman).

Primjena književnosti u nastavi je, prije svega, namijenjena u cilju razvijanja valjanog čitanja i razumijevanja pročitane teksta, čitanja kao jedne od četiri jezičke vještine. Poezija, kratke priče, odlomci iz drame, romana predstavljaju pogodan materijal za školske priredbe i druge javne nastupe.

Tematski okvir	
Napomena: Tematski okvir obuhvata teme koje se prožimaju u sva četiri razreda, a na nastavniku je da odabere, iskombinuje i obradi temu u skladu sa interesovanjima učenika.	
Porodica, dom i okruženje, svakodnevni život	lični podaci, porodica, uslovi stanovanja; grad/selo; prijatelji, proslave i praznici, ljubav i prijateljstvo, međuljudski odnosi, interesovanja mladih.
Obrazovanje i nauka	školovanje, obrazovne institucije, vrste i izbor zanimanja; naučnici i naučno-tehnološka dostignuća, moderne tehnologije – prednosti i mane;
Zdravlje i ishrana	zdrava ishrana, restorani, vrste hrane i pića; djelovi tijela, čula, higijena, zdravlje; sport; klima, životna sredina
Putovanja i slobodno vrijeme	raspust, putovanja, prevozna sredstva, dokumenta; vikend, internet, sport, umjetnost (muzika, književnost, film, pozorište), TV; kupovina, moda i odijevanje.
Aktuelna zbivanja i društvo	kultura, društvo, tradicija, multikulturalizam, mediji i komunikacija; interesantne životne priče i događaji

Gramatičke cjeline	
I RAZRED	
ПИСЬМО И ОРФОГРАФИЯ	• русский алфавит • написание русских букв, отсутствующих в родном языке
ФОНЕТИКА	• сравнение русской фонетической системы с фонетикой родного языка • словесное ударение. • произношение ударных и безударных гласных. • произношение твёрдых и мягких согласных. • уподобление согласных по звонкости и глухости. • оглушение звонких согласных в конце слова. • упрощение групп согласных • интонация предложения.
ИМЯ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ	• род, число, падеж • существительные мужского рода на согласный (твёрдый, мягкий) • существительные среднего рода на –о, –е • существительные женского рода на –а (-я)
ИМЯ ЧИСЛИТЕЛЬНОЕ	• род, число, падеж (один, два). • числительные от 1 до 100, правописание и произношение • порядковые числительные • родительный падеж единственного и множественного числа для обозначения времени по часам и датам
МЕСТОИМЕНИЕ	• род, число, падеж • личные местоимения <i>я, ты, он, мы, вы, они</i> • вопросительные местоимения <i>кто, что, какой, чей.</i> • притяжательные местоимения <i>его, её, их.</i> • указательные местоимения <i>этот, тот.</i>
ГЛАГОЛ	• вид, лицо, время, спряжение • инфинитив, настоящее, прошедшее и будущее время (простое и сложное) • повелительное наклонение (2 л. ед. и мн. ч.). • глаголы движения (<i>идти-ходить, ехать-ездить</i>).
ИМЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ	• Род, число, падеж прилагательных
НАРЕЧИЕ	• наречие места, времени, образа действия
СОЮЗ	• <i>и, но, или</i>
ПРЕДЛОГ	• <i>у, в, на, с, о</i>

СИНТАКСИС	• (не) распространённые предложения • повествовательные • вопросительные (в том числе с отрицанием) • отрицательные. • интонация вопросительного предложения. • сложносочинённые и сложноподчинённые предложения. • обозначение принадлежности.
ОРФОГРАФИЯ	• слоговое деление; • правила переноса слов • правописание приставок; • употребление заглавных букв.
ЛЕКСИКОГРАФИЯ	• Состав двуязычных словарей и пользование ими
II RAZRED	
ФОНЕТИКА	• употребление ь и ъ перед ё, ю, е, я, и
ИМЯ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ	• существительные женского рода на -ь, -ья, -ия; • существительные среднего рода на -мя; -ие, • окончание -у (-ю) в родительном падеже • окончание -а (-я) в именительном падеже • существительные множественного числа (город-город).
ИМЯ ЧИСЛИТЕЛЬНОЕ	• склонение количественных числительных от 1 до 100
МЕСТОИМЕНИЕ	• притяжательные местоимения
ГЛАГОЛ	• видовые пары глаголов • супплетивное образование • прошедшее время с основой инфинитива на согласный • повелительное наклонение (1 л. мн. ч. и 3 л. ед. и мн. ч.) • глаголы движения (бежать-бегать, лететь-летать, нести-носить)
ИМЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ	• склонение прилагательных. • краткие и полные формы и их функция в предложении
НАРЕЧИЕ	• меры и степени (достаточно, немного, несколько)
СОЮЗ	• соединительные и противительные
ПРЕДЛОГ	• около, вокруг, для; к; за, под, над, перед

СИНТАКСИС	• члены предложения. • подлежащее (<i>мы с тобой</i>). • сказуемое, выраженное конструкцией типа: <i>он работает врачом</i>; • должен, нужно, необходимо + инфинитив • определение, выраженное прилагательным и притяжательным местоимением • дополнение • обстоятельство места, выраженное предложно-падежным сочетанием; • обстоятельство времени, выраженное родительным падежом и винительным падежом, предложным падежом с предлогом в; • обстоятельство цели, выраженное инфинитивом; • обстоятельство причины, выраженное предложно-падежным сочетанием. • прямая и косвенная речь
ЛЕКСИКОГРАФИЯ	• употребление двуязычных словарей
III RAZRED	
ИМЯ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ	• существительные мужского рода на -а (-я), -е -ья, в именительном падеже множественного числа • существительные мужского рода на -онок (-ёнок), -анин (-янин) • родительный падеж множественного числа всех существительных • систематизация всех типов склонения
ИМЯ ЧИСЛИТЕЛЬНОЕ	• склонение количественных числительных от 100 до 1000 • обозначение времени (по часам) в официальном и разговорном стиле
МЕСТОИМЕНИЕ	• неопределённые местоимения кто-то, кто-нибудь, что-то, что-нибудь, чей-то, чей-нибудь • отрицательные местоимения никто, ничто, никакой, ничей
ГЛАГОЛ	• сослагательное наклонение. • деепричастие (образование и употребление). • глаголы движения (плыть-плавать, вести-водить, везти-возить). • безличные глаголы
ИМЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ	• степени сравнения
НАРЕЧИЕ	• степени сравнения
СОЮЗ	• подчинительные союзы

ПРЕДЛОГ	около, вокруг, для; к; за, под, над, перед
СИНТАКСИС	предложение со сказуемым, выраженным формой сослагательного наклонения, предложение с определением, выраженным сравнительной и превосходной степенью прилагательного, предложение с обстоятельствами места, времени, цели, причины, выраженными предложно-падежными сочетаниями (<i>из-за забора, через реку, между домами, по вторникам, к вечеру, перед уроком, готовиться к уроку, из-за брата, от страха, по болезни...</i>) сложноподчинённые предложения с придаточным предложением определительным, места, времени, причины, цели.
ЛЕКСИКОЛОГИЯ	синонимы, омонимы, антонимы, межъязыковые омонимы
ЛЕКСИКОГРАФИЯ	структура толковых словарей
IV RAZRED	
ИМЯ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ	несклоняемые существительные singularia tantum pluralia tantum существительные общего рода субстантивация уменьшительные существительные сложносокращённые существительные (<i>вуз, медсестра</i>)
ИМЯ ЧИСЛИТЕЛЬНОЕ	собираательные числительные. числительные в математических операциях: сложение, вычитание, деление, умножение
МЕСТОИМЕНИЕ	местоимения <i>некого, нечего</i> систематизация
ГЛАГОЛ	приставочные глаголы движения. причастие причастный оборот
ИМЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ	систематизация прилагательных
НАРЕЧИЕ	наречия <i>там – туда; вниз - внизу</i> наречия образа действия (<i>тихо, по-русски, практически</i>) синтаксическая функция
СОЮЗ	союзы и союзные слова систематизация
МОДАЛЬНЫЕ СЛОВА И ЧАСТИЦЫ	функция и значение

ПРЕДЛОГ	• сочетаемость предлогов с глагольными приставками. • систематизация
СИНТАКСИС	• неопределённо-личные предложения • обобщённо-личные предложения • инфинитивные предложения • безличные предложения. • сложноподчинённые предложения с придаточными уступительными и условными.

G. PRILAGOĐAVANJE PROGRAMA DJECI SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA I NADARENIM UČENICIMA

a) Prilagođavanje programa djeci sa posebnim obrazovnim potrebama

Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, Član 12, definiše način prilagođavanja nastave i učenja učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama koji se školuju po Programu uz obezbjeđivanje dodatnih uslova, pomagala i stručne pomoći u gimnazijskom obrazovanju.

U zavisnosti od sposobnosti i potreba učenika, individualni program omogućava mijenjanje, prilagođavanje i individualizaciju metodike kojom se sadržaji realizuju.

Primjer: Za učenika bez ostatka vida, škola treba da u saradnji sa Resursnim centrom Podgorica, obezbijedi udžbenike na Brajevom pismu, elektronske udžbenike, omogući siguran i bezbjedan prostor, bez barijera i sl.

b) Prilagođavanje programa darovitim učenicima

U savremenom obrazovnom sistemu rad sa darovitim učenicima čini jedan od važnijih zadataka. Usvajanje stranog jezika na najbolji način daje mogućnost učeniku da izrazi svoje izuzetne sposobnosti: intelektualne sposobnosti, dobru memoriju, brzo usvajanje leksičkih jedinica, kreativnost, erudiciju, motivaciju, upornost, takmičarski duh. To znači da nastavnik u individualnom radu sa učenikom treba da izgradi valjane uslove za obavljanje učeničkih aktivnosti, odredi odgovarajuću brzinu usvajanja jezičkog materijala i stepen njegove složenosti.

S obzirom na to da proces nastave nema za cilj samo usvajanje jezičkog sistema stranog jezika, već i upoznavanje kulture tog naroda, nastavnik može uključiti darovitog učenika u osmišljavanje i realizaciju dodatnih projekata u kojima će se ispoljiti njegov talenat i kreativnost:

- diskusije na određene teme u kojima se stvara mogućnost izražavanja ličnog stava;
- organizacija praznika na izučavanom jeziku i pozorišnih predstava (dramatizacija), čime se razvijaju socijalne kompetencije učenika kroz komunikaciju sa drugima, pomaže se darovitom učeniku da ispolji samostalnost, kreativnost i sposobnost planiranja;
- školska i državna takmičenja, olimpijade iz ruskog jezika, nagradne igre, kvizovi, takmičenja u recitovanju poezije na ruskom jeziku, čime se, između ostalog, podstiče takmičarski duh;
- učešće u projektima sa ruskim učenicima preko interneta.

Stepen složenosti zadataka se vremenom povećava, što zavisi od potreba, predispozicija i mogućnosti učenika. Projekti se tematski mogu integrisati sa ličnim interesovanjima učenika (konkretna oblast nauke, umjetnosti, pojave koje ga zanimaju) pa će se na taj način on/ona predstaviti i kao ličnost. Škola (nastavnici) treba da podstiču učenika odgovarajućim nagradama.

H. VREDNOVANJE OBRAZOVNO-VASPITNIH ISHODA

Provjeravanje i ocjenjivanje obrazovno-vaspitnih ishoda obavlja se u skladu sa principima nastavnog programa.

Vrednovanje obrazovno-vaspitnih ishoda nastavnik indirektno vrši na svakom času s namjerom da učenicima pruži povratne informacije o sopstvenim postignućima. Uz ukazani sistem vrednovanja stiže se i saznanje kojim učenicima treba uključiti još dodatnih vježbi.

- Dijagnostičko provjeravanje je takav oblik provjeravanja, kojim se određuje šta je to što učenici znaju i koji su nedostaci u njihovom znanju. Rezultate koje dobijamo ovim vidom provjeravanja ne ocjenjujemo, niti ih koristimo za različite oblike rangiranja učenika.
- Redovno provjeravanje je takav oblik provjeravanja, kojim se utvrđuje kako učenici postižu ciljeve nastave jezika i kakav je napredak pojedinih učenika. Ovaj oblik ocjenjivanja je najčešći i primjenjuje se tokom cijele nastavne godine, praktično na svakom času. Nastavnik treba u ličnoj bilježnici da evidentira odgovore učenika i periodično ih upisuje u odjeljenjsku knjigu i elektronski dnevnik, uz javno obrazloženje, tako da učeniku ostane dovoljno vremena da popravi ocjenu prije kraja klasifikacionih perioda.
- Konačno provjeravanje znanja je takav oblik provjeravanja kojim želimo da utvrdimo kako su učenici u cjelini razvili znanja i sposobnosti. Ovaj vid provjere obično se primjenjuje na kraju nastavne godine. Ocjene se zaključuju na kraju svakog klasifikacionog perioda i upisuju u odjeljenjsku knjigu i elektronski dnevnik. Njihov zbir podijeljen sa četiri predstavlja završnu ocjenu znanja, koja se upotrebljava radi upisivanja u viši razred ili sljedeći stepen obrazovanja.

U skladu s postojećim normama nužno je obavljati kontrolu pređenog gradiva više puta, usmeno i pismeno.

Provjeravanje razumijevanja tekstova za slušanje i čitanje

Tekstovi za slušanje i čitanje treba da odgovaraju uzrasnom profilu učenika i stepenu njihovog znanja i napredovanja. Učenici slušaju različite vrste audio i video snimaka i čitaju originalne i adaptirane tekstove odgovarajućeg sadržaja. Govornici koriste standardni izgovor, a brzina snimljenog govora postepeno se približava autentičnom govoru. Prije slušanja i čitanja učenicima se daju zadaci uz skretanje pažnje na ključne elemente teksta. Uputstva treba da budu jasna i koncizna, a zadaci treba da sadrže obrazac.

Postupci kojima provjeravamo razumijevanje odslušanog i pisanog teksta vrše se usmeno i pismeno: odgovorima na pitanja, pisanjem bilješki ili rezimea, dopunom rečenica u skladu sa ponuđenim tekstom, zadacima višestrukog izbora, tačno/netačno, davanjem naslova dijelovima teksta, povezivanjem ponuđenih naslova sa odgovarajućim dijelovima teksta, utvrđivanjem redosljeda paragrafa ili slika.

Diktat je oblik vježbe kojom se provjerava poznavanje pravopisa. Učenici tokom prvog slušanja treba da se upoznaju sa sadržajem odslušanog teksta, tokom drugog slušanja zapisuju, a tokom trećeg ispravljaju greške.

Provjeravanje vještine govora

Učenik treba što više da razvija komunikativnu kompetenciju na času stranog jezika. Aktivnosti kojima provjeravamo vještinu govora učenika su interaktivne. Konverzacija se vrši među učenicima ili između nastavnika i učenika. Tehnike rada su igranje uloga, dijalog (diskusija), monolog, prezentacija, izvještaj, opis, projektni zadaci. Aktivnosti mogu biti vezane za tekst ili sliku.

Elementi govora koje ocjenjujemo su:

- pravilnost izgovora, akcenat i intonacija,
- bogatstvo i upotreba leksičkog fonda,
- gramatička pravilnost,
- struktura rečenice (red riječi),
- kreativnost i snalaženje u novim situacijama,
- primjerenost govora situaciji i sagovorniku, svrsi komunikacije i okolnostima,
- tečnost govora,
- samostalno i jasno izražavanje misli,
- poznavanje teme.

Tokom govornih aktivnosti usmjeravamo pažnju samo na neke od elemenata. Svi elementi i kriterijumi za ocjenjivanje moraju biti jasni i poznati učenicima, tako da sami ocijene svoje znanje. Učenicima se mora pružiti dovoljno vremena kako bi razmislili i odgovorili. Nastavnik ispravlja učenika tokom/nakon aktivnosti u zavisnosti od vrste greške.

Provjeravanje sposobnosti pismenog izražavanja

Pismeno izražavanje provjeravamo različitim tipovima zadataka koji mogu biti vođeni i slobodni, a učenici ih pišu na času ili rade kao domaći zadatak. Učenicima opšte gimnazije koji izučavaju ruski kao treći strani jezik mogu se preporučiti: sastav, komentar, oglas, formalno i neformalno pismo, e-mail, SMS, reklame, CV, kao i dati mogućnost da svoje radove više puta pregledaju. Kod ispravljanja pisanih zadataka nastavnik ukazuje na pozitivne aspekte, ali i skreće pažnju na sve nedostatke. Radove mogu da pregledaju i drugi učenici.

Elementi koje ocjenjujemo su:

- jezička pravilnost,
- jasnoća izražavanja misli,
- poznavanje i obrada teme,
- bogatstvo i prikladnost leksičkog fonda,
- struktura rečenice (red riječi),
- pravopis,
- poruka prilagođena tipu komunikacije i čitaocu,
- struktura pasusa (odlomka),
- koherentnost sastava.

Provjeravanje poznavanja gramatike i leksike

Poznavanje gramatike i leksike provjeravamo usmeno i pismeno, po pravilu, u kontekstu.

Elementi provjeravanja gramatike i leksike su:

- sastavljanje rečenica od ponuđenih/izmiješanih riječi i izraza,
- zadaci višestrukog izbora,
- dopunjavanje pojedinih rečenica po smislu,

- transformacija rečenica,
- određivanje semantike leksema i izraza,
- proširivanje datih riječi u rečenice ili tekstove.

KOMUNIKACIJSKE FUNKCIJE

Učenik:

- poznaje fraze koje se koriste pri upoznavanju, predstavljanju, pozdravljanju prilikom dolaska i odlaska, formalnom i neformalnom oslovljavanju, čestitanju;
- pronalazi, razmjenjuje, provjerava i potvrđuje informacije, postavlja pitanja i odgovara na njih;
- nabraja, opisuje ljude, mjesta, predmete, procese – pripovijeda;
- izražava stavove, mišljenje, uvjerenja: slaganje/neslaganje, uvjerenost, nesigurnost, sumnju, odobravanje/neodobravanje;
- izražava modalnost: stepen vjerovatnoće, mogućnost/nemogućnost, neophodnost, obavezu, sposobnost, dozvolu, želju, namjeru;
- izražava emocije: zadovoljstvo/nezadovoljstvo, sreću, tugu, strah, ohrabrenje, bol, zabrinutost, iznenađenje, zahvalnost, žaljenje, interesovanje, nezainteresovanost;
- predlaže zajedničke aktivnosti, prihvata/odbacuje prijedlog, daje uputstva, izražava molbu, sugestiju i prihvata je ili odbija, traži i nudi pomoć, odgovara na zahtjev, savjetuje, preporučuje, upozorava, traži i daje dozvolu, zabranjuje, poziva, prihvata/odbija poziv;
- započinje i mijenja temu, traži riječ, daje riječ;
- izražava svoje mišljenje, nabraja, navodi primjere, pravi poređenja, izražava uzrok i posljedicu, rezimira, traži mišljenje, donosi zaključke;
- traži da se iskaz ponovi, pita za objašnjenje, traži da se riječ napiše, razjašnjava eventualne nejasnoće u komunikaciji.

Domaći zadaci i njihova izrada

Domaći zadaci predstavljaju samostalan dopunski oblik rada u nastavi, aktivnosti koje proističu iz svakodnevnih školskih obaveza i kao takve doprinose postizanju nastavnih zadataka, ali se realizuju izvan rada u školi prema uputstvima predmetnog nastavnika. Njima se utvrđuje ono što je rađeno na času s ciljem da se prošire znanja, realizuju vještine i steknu i izgrade navike. Domaći zadaci po obimu treba da budu kratki, srednje težine i tematski raznovrsni. Oni treba da predstavljaju vezu između aktivnosti u učionici i samostalnog rada učenika. Domaće zadatke povremeno treba davati po grupama, jer učenike podstiču na saradnju i druženje, dijeljenje obaveza i usmjeravaju ih na timski rad.

Elementi domaćih zadataka koje učenici rade su:

- samostalni rad u okviru zadatog obrasca,
- samostalno dopunjavanje, razrađivanje datog obrasca.

Provjeru i kontrolu domaćeg zadatka treba vršiti redovno, na početku časa.

Školski pismeni zadaci

Školski pismeni zadaci predstavljaju samostalne pismene radove učenika koji se izrađuju u vrijeme redovne nastave, pod nadzorom i kontrolom nastavnika, u cilju provjere koliko su učenici usvojili znanja i izgradili jezičku kompetenciju, kao sposobnost pismenog izražavanja. U opštoj gimnaziji u kojoj

se ruski izučava kao treći strani jezik, učenici **rade po dva pismena zadatka** na godišnjem nivou (po jedan u I i II polugodištu).

Pismeni zadatak treba da se realizuje prema planu, utvrđenom na početku školske godine. Izrada pismenog zadatka traje dva školska časa. Obavezno je da se ispravak pismenog zadatka, koji podrazumijeva analizu učeničkih grešaka, uradi odmah na sljedećem času.

Pismeni zadaci treba da obuhvate više elemenata kojima se vrši provjera i kontrola svih jezičkih vještina, po sistemu od jednostavnijeg ka složenijem.

Ako najmanje 50% učenika ne uradi pismeni zadatak za pozitivnu ocjenu, on se mora ponoviti.

Osim pismenih zadataka rade se i test zadaci nakon zaokružene tematske cjeline.

Obavezni načini ocjenjivanja znanja

Ocjenjivanje učeničkih znanja i sposobnosti se nadovezuje na provjeravanje znanja. Praktikuje se češće ocjenjivanje dostignutih ishoda iz svih jezičkih vještina. Postupak ocjenjivanja nastavnik najavljuje unaprijed. Kod ocjenjivanja znanja uzimamo u obzir sljedeće principe:

- tehnike ocjenjivanja (tipovi zadataka) su poznate učenicima,
- uputstva za izradu zadataka su jasna,
- kriterijumi ocjenjivanja su dogovoreni na nivou stručnog aktiva i poznati su,
- ocjenjuje se znanje, a ne neznanje,
- učenike takođe podstičemo da sami učestvuju u ocjenjivanju,
- reprodukcija gramatičkih pravila nije predmet ocjenjivanja.

Konačna ocjena se određuje i postavlja tako što se uzimaju u obzir sve ocjene koje je učenik dobijao u toku nastavne godine. Ona treba da predstavlja put napredovanja učenika, da pokazuje na koji je način izvršeno vrednovanje postignutih obrazovno-vaspitnih ishoda, kao i kakav odnos imaju učenici prema predmetu. Učenik izražava odnos prema predmetu kroz redovno pohađanje nastave, aktivnost na času, samostalnu izradu domaćih zadataka, zainteresovanost za sadržaj i otvorenost prema novim informacijama i savremenim kulturološkim saznanjima.

ELEMENTI OCJENJIVANJA

- Razumijevanje
- Govor
- Pisanje
- Jezičke zakonitosti pokrivaju poznavanje leksike i gramatike

	RAZUMIJEVANJE (čitanje i slušanje)	GOVOR	PISANJE	JEZIČKE ZAKONITOSTI
OSNOVNI NIVO	• razumije mali dio izlaganja/teksta; • sporo odgovara na neka pitanja uz pomoć nastavnika služeći se kratkim odgovorima; • pogrešno ili doslovno prevodi kratke, jednostavne rečenice; • uz pomoć nastavnika povezuje i razlikuje novousvojene leksičke jedinice; • djelimično razumije jezičku poruku	• sporo i netačno se izražava, koristeći kratke, jednostavne rečenice; • potrebna mu je nastavnikova pomoć (podsticaji, potpitanja i objašnjenja); • rijetko prilagođava izražavanje kontekstu; • Koristi oskudan raspon vokabulara i gramatičkih struktura. Greške su brojne i utiču na globalno razumijevanje. • Raspon gramatičkih struktura i vokabulara je uglavnom dovoljan (ranije usvojen, rijetko obogaćen novousvojenim izrazima), greške nastaju u primjeni i ponekad utiču na globalno razumijevanje. • Izgovor i intonacija su uglavnom tačni.	• uglavnom samostalno piše jednostavnije obrađene tekstualne vrste; • često mu je potrebna pomoć i nije sposoban samostalno da ispravi greške nakon ukazivanja na njih; • tekstovi su ponekad nekoherentni, uz više grešaka koje ponekad ometaju razumijevanje teksta; • jezik ponekad nije prilagođen svrsi i kontekstu, a sadržajna i formalna pravila tekstualne vrste i pisanja ponekad nijesu tačno primijenjena.	• djelimično je usvojio prethodno obrađene sadržaje (ima poteškoća i veći broj grešaka koje ponekad ometaju razumijevanje); • rijetko može objasniti, povezati, uporediti, razlikovati, komentarisati i analizirati usvojene sadržaje; • raspon vokabulara je uglavnom dovoljan, a greške nastaju u tačnoj primjeni i u određenoj mjeri ponekad utiču na globalno razumijevanje.

SREDNJI NIVO	· razumije veći dio izlaganja ili pisanog teksta; · uglavnom tačno odgovara na pitanja, pravilno dopunjava većinu zadatah rečenica; · može povezati većinu riječi i definicija; · uglavnom može uporediti, objasniti, povezati i razlikovati novousvojene leksičke jedinice; · uglavnom razumije jezičku poruku.	· sporije, ali uglavnom pravilno komunicira u jednostavnijim razgovorima i izlaganjima; · koristi jezik primjereno komunikacijskom kontekstu uz neke greške u upotrebi gramatičkih struktura, odabiru riječi i slaganju rečenica koje ne utiču na globalno razumijevanje; · izgovor i intonacija su uglavnom pravilni, a raspon vokabulara dobar, dok greške nastaju u primjeni; · uglavnom koristi komunikacijske strategije.	· uglavnom samostalno piše jednostavnije obrađene različite vrste tekstova (poruke, pisma i e-mailove) i uglavnom uspješno piše zahtjevnije obrađene različite vrste tekstova (esej, službeno pismo, članak, izvještaj); · upotrebljava sredstva za postizanje koherencije i kohezije teksta, ima dobar raspon vokabulara i gramatičkih struktura, uz greške koje uglavnom ne ometaju razumijevanje teksta; · jezik je uglavnom prilagođen svrsi i kontekstu, a sadržajna i formalna pravila tekstualne vrste i pisanja su uglavnom tačno primijenjena.	· učenik je usvojio tvorbu i upotrebu svih gramatičkih sadržaja koji su do tog trenutka obrađeni, te ih uglavnom, uz manju pomoć nastavnika, može objasniti, povezati, uporediti, razlikovati, komentarisati, analizirati i primijeniti u stvarnim komunikacijskim situacijama; · raspon vokabulara je dobar, ali manje greške nastaju u tačnoj primjeni i uglavnom ne utiču na globalno razumijevanje.

VIŠI NIVO	· u potpunosti razumije usmeno izlaganje i postavljena pitanja, pisani tekst s novim riječima; · pokazuje razumijevanje sadržaja koji još nisu obrađeni u nastavi, (više od očekivanog u odnosu na druge učenike); · u zavisnosti od konteksta i u duha jezika, odgovara na pitanja, dopunjava rečenice, ispravlja netačne tvrdnje i povezuje riječi i njihove definicije; · može uporediti, objasniti, povezati i razlikovati novousvojene leksičke jedinice; · u potpunosti shvata jezičku poruku.	· koristi jezik pravilno i primjereno komunikacijskom kontekstu uz pravilan izgovor i intonaciju, tačnu upotrebu gramatičkih struktura i širok vokabular koji tačno primjenjuje; · samostalno i tačno prepričava događaje, postavlja pitanja i odgovara na njih; · uspješno koristi komunikacijske strategije, ne dolazi do prekida u komunikaciji.	· učenik je samostalan i uspješan u pisanju svih obrađenih tekstualnih vrsta; · uspješno koristi raznolika sredstva za postizanje kohezije i koherencije teksta i široki raspon vokabulara i gramatičkih struktura, uz poneku grešku koja ne ometa razumijevanje teksta; · jezik je prilagođen svrsi i kontekstu, a sadržajna i formalna pravila tekstualne vrste i pisanja su tačno primijenjena.	· učenik je u potpunosti usvojio tvorbu i upotrebu svih gramatičkih sadržaja koji su do tog trenutka obrađeni, pravilno ih upotrebljava u pisanom i usmenom izražavanju; · raspon vokabulara iz prethodno obrađenih sadržaja je širok i pravilno se primjenjuje; · usvojene sadržaje može potpuno samostalno objasniti, povezati, uporediti, razlikovati, komentarisati i analizirati i primijeniti ih u stvarnim komunikacijskim situacijama i provjerama znanja.

I. USLOVI ZA REALIZACIJU PREDMETA (STRUČNA SPREMA I LITERATURA)

Da bi se valjano realizovao nastavni program i podstaklo aktiviranje i interesovanje učenika, neophodna je i primjena savremenih očiglednih sredstava koja olakšavaju proces nastave, pokreću motivaciju i kreativnost i omogućavaju upotrebu različitih metoda. Učionica treba da predstavlja adekvatan i podsticajan prostor, opremljen odgovarajućim savremenim nastavnim sredstvima, kao i informativnim, saznavnim, estetskim sadržajima potrebnim za realizaciju nastavnih programa.

Nastava treba da se odvija u učionici koja je opremljena kompjuterom, projektorom, projekcionim platnom, internet konekcijom s ciljem pozitivnog djelovanja na razvoj kritičkog, analitičkog i kreativnog mišljenja kod učenika.

U opštim gimnazijama Crne Gore nastavu ruskog jezika izvode profesori ruskog jezika koji su završili Filološki ili Filozofski fakultet, grupu – ruski jezik i književnost (VII-1, 240 ECTS).

Okvirni spisak literature i drugih izvora:

Komisija preporučuje, ali ne nameće, sljedeće udžbenike ruskog jezika, kao osnovne i pomoćne, uz mogućnost uključivanja i drugih izvora po nahođenju nastavnika, u skladu sa mogućnostima i interesovanjima učenika:

- **Ruski jezik za I-IV razred gimnazije i ugostiteljsko-turističke škole** (prva, druga, treća i četvrta godina učenja), Piper.P, Petković, M. i Raičević,V., Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2000.
- **Спутник** - udžbenik ruskog jezika za srednjoškolske i odrasle početnike, V. Hruš, Školska knjiga, Zagreb, 2009.
- **Поехали** - учебник русского языка как иностранного, начальный курс (уровень А1), авторы: Чернышов С.И. , Чернышова А.В., Издательство Златоуст, 2019.
- **Поехали** - учебник русского языка как иностранного, (уровень А2-В1), авторы: Чернышов С.И. , Чернышова А.В., Издательство Златоуст, 2020.
- **Привет 2, Ruski jezik za I i II razred srednje škole, udžbenik**, Nivo B1, prema zajedničkom evropskom okviru za žive jezike (prilagođeno s njemačkog jezika), Radna sveska sa CD-om, Data status, Beograd, 2012. autori: Adler, M.Hajnc, H. G.Kalerhof, T.Lisicki, M.Manevič, E. Nadčuk, K. Šindler, I.Vilant,
- **Привет 3, Ruski jezik za III i IV razred srednje škole**, udžbenik, Nivo B1+, prema zajedničkom evropskom okviru za žive jezike (prilagođeno s njemačkog jezika), Radna sveska sa CD-om, Data status, Beograd, 2012. autori: M.Hajnc, M.Manevič, I.Vilant
- **Gramatika ruskog jezika**, Radmilo Marojević, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd 1983.
- **Školski rusko-srpski rečnik za srednju školu**, Bogoljub Stanković, Zavod za udžbenike, Beograd, 1998.

Preporučujemo priručnike:

Русский язык в играх: учебно-методическое пособие; Т.В. Губанова, Е.А. Нивина. – Тамбов; Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007.

- **“Давайте лучше говорить по-русски!”** - gramatička vežbanja za I i II razred gimnazije. Autori: D. Rudan, M. Dobrić, Zavod za udžbenike, Beograd, 1994.
- **“Давайте лучше говорить по-русски! 2”** - gramatička vežbanja za III i IV razred gimnazije. Autor: D. Rudan, Zavod za udžbenike, Beograd, 1998.

Nastavnicima preporučujemo i nekoliko naslova iz metodike nastave ruskog jezika:

- **Savremena nastava ruskog jezika: sadržaji, organizacija, oblici**, Ksenija Končarević, Slavističko društvo Srbije, Beograd, 2004.
- **Prilozi metodici nastave ruskog jezika**, Vučina Raičević, Zavet, Beograd, 2006.
- **Motivacija i kreativnost u nastavi stranih jezika**, Vučina Raičević, Interpres, Beograd, 2012.
- <https://obuchalka.org/20180731102664/metodika-prepodavaniya-russkogo-yazyka-ahmedova-l-t-kon-o-v-2013.html>
- <https://avidreaders.ru/book/metodika-prepodavaniya-russkogo-yazyka-v-zadachah.html>

Elektronski izvori:

www.dic.academic.ru

<http://www.datadidakta.rs/ruski>

<http://www.zlat-edu.ru/>

<http://pozdravok.ru/>
<https://ru.islcollective.com/>
<http://school-collection.edu.ru>
<https://www.cornelsen.de/lehrkraefte/>
<https://festival.1september.ru/>

Predmetni program **RUSKI JEZIK treći strani jezik za I, II, III i IV razred opšte gimnazije** izradila je Komisija u sastavu:

Doc.dr Natalija Milikić, predsjednica

Vesna Vuković, članica

Nataša Rašović, članica

U izradi Predmetnog programa korišćen je prethodno važeći Predmetni program zasnovan na ciljevima, kao i važeći predmetni program za srednje stručne škole. Pored naših u izradi Predmetnog programa konsultovani su i predmetni programi iz država u regionu: Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Srbija.